

A hazai rádiózás születésének 100. évfordulója

HORVÁTH LÁSZLÓ, POMOZI ANDRÁS

{lacibacsi, pomozia.teacher}@puskas.hu

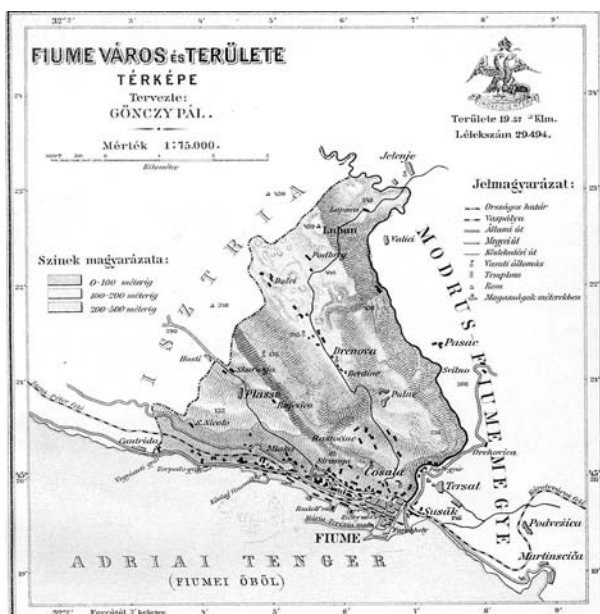
Cikkünk annak az expedíciónak állít emléket, melynek az volt a célja, hogy 100 év után, 2006. szeptember 1-jén megismételje a fiumei parti állomás és az „Előre” hajó közötti (szikra)távíró összeköttetést, természetesen a 21. században engedélyezett amatőr frekvenciákon és teljesítménnyel, de távíró üzemmódban. Miközben a rádióamatőr csapat az összeköttetések megvalósításán ügyködött, a stáb többi tagja – filmes szakemberekkel kiegészülve – az eredeti helyszínek és dokumentumok után kutatott. Eredményesen.

A hullámhossz

Az eredeti, 1906-os berendezés 300 KHz-es, (1000 méteres) hullámhosszon működött. A meghajtó generátor egy 7,5 KW-os Otto motor volt. A hatásfokot figyelembe véve a kisugárzott teljesítmény néhány száz watt lehetett.

Az 1000 méteres sáv jelenleg foglalt, repülésirányításra használják, tehát elvileg sem lehet erre a sávra engedélyt kérni. Maradtak az amatőr sávok. Ezek közül a több mint ötven éve működő Puskás Tivadar Rádióklub tagjai a 7, 10 és 14 MHz-es sávokat választották ki, melyek a legmegfelelőbbek voltak a hullámterjedés és az antennaméret szempontjából is. A parti állomás hálózatról működött, 100 W kimenő teljesítménnyel, míg a mobil állomás akkumulátorról, 50 W kimenő teljesítménnyel.

Kutakodásunk kiindulási alapja egy korabeli „Fiume város és területe” című térkép volt.

A publikációkban említett Vegyészeti gyár és Torpedó gyár jelenleg is megtalálhatóak Fiume ipari övezetében, de ezen a helyszínen napjainkban nem lehet rádióadót telepíteni. Ezért a folyóra szimmetrikusan egy tengerparti szállodát választottunk, mely terület a térképen „Susak” néven van megjelölve. A szálloda erkélyére telepítettük a 7 méter hosszú, kihúzható antennákat.

A parti állomás állandó kapcsolatban volt a mobil állomással, továbbá mind az öt földrész rádióamatőreivel sikerült kapcsolatba lépni (lásd keretben).

A mobil állomás

Az „Előre” hajó ma már nem létezik, ezért menetrend szerinti komphajóval szeltük át az Adriát. Jövet és menet egy-egy éjszakát a hajón töltöttünk, és itt építettük fel a mobil állomást.

Nagy meglepetésünkre a hajó személyzete semmilyen akadályt nem gördített lelkes rádióamatőreink munkája elé. Elnéző mosollyal fogadták, hogy antennákat telepítettek és adókat helyeztek üzembe.

Ancona, legalábbis a kikötő és környéke nem sokat változott (*fent*), ma is szinte úgy néz ki, mint 100 évvel ezelőtt.

Fiumei emlékek

Míg a rádióamatőrök táviratokat váltottak öt földrészbeli társaikkal, az „expedíció” többi tagja fiumei emlékek után kutatott.

– A fő utca (*lent*) ma is a boldog békeévek hangulatát idézi, bár neve Via Andrassy-ról Corso-ra változott.

– A kikötőben ma is állnak a százéves, magyar gyárakban készült kikötőbakok, és ha az „Előre” befutna, azon senki sem csodálkozna...

– A Torpedó gyár főépülete ma is áll, bár természetesen nem látogatható. A Vegyészeti gyár helyén ma hajógyár található, az egykori kéménynek nyomát sem láthatjuk.

– Az akkori Haditengerész-akadémia épületében ma kórház működik. Az előcsarnokban az emléktáblának és a szobornak csak a helye található.

Fentiek alapján úgy érezzük, hogy küldetésünk elérte célját: megismételtük a 100 évvel ezelőtti rádiótávíró-összeköttetést Fiume és Ancona között, valamint felkutattuk a még ma is látható, megtalálható emlékeket. Talán nem hat szerénytelenségnek, ha itt és most javaslatot teszünk, hogy szeptember 1-jét nyilvánítsák a Magyar Rádiótávírózás Napjának.

Rádióösszeköttetések

Mobil állomás:

2 x 180 percben: 50 W,
10 méteres drót antenna
7 MHz-en: 20 ország – 54 QSO
10 MHz-en: 2 ország – 2 QSO
Legközelebbi: a parti állomás
Legtávolabbi: 3x USA, 2x Távol-Kelet
Legtöbb: orosz

Parti állomás:

30 óra: 2 db adó/vevő 100 W,
7 méteres hangolt vertikális antenna
7/10/14 MHz: 37 ország – 360 QSO
Legközelebbi: a mobil állomás
Legtávolabbi: 3x Új-Zéland
Legtöbb: orosz, német

Megjegyzés: Az expedíció idejére kapott speciális hívójel – HA100RADIO – igen népszerű volt a rádióamatőrök taborában. A Puskás Tivadar Rádióklub amatőreinek egy hónap alatt több mint 6000 összeköttetést sikerült létesíteniük.

Az expedíció tagjai voltak:

Horváth László dr.	(Puskás Technikum)
Balás Dénes	(„magánzó”)
Faller Károly	9A/HA 7 PC
Kele Andor	(HSC)
Musits Róbert	(PAV II.)
Pomozsi András dr	(Puskás Technikum)
Rigó István	HA 5 AUC/MM
Siska Vince	(„magánzó”)
Tormási György dr.	(AH Zrt.)
Tóth István	HA 5 OJ/MM
Urkon Ede	9A/HA 5 BWW
Vigh Sándor	(Puskás Technikum)

A hazai rádiózás születésének 100. évfordulójára rendezett konferencián 2006. szeptember 7-én elhangzott előadás szerkesztett változata.

